

Prof. dr. sc. Mirjana Strčić **(1937. – 2018.)**

Dr. sc. Mirjana Strčić, redovita profesorica i znanstvena savjetnica, pripadala je prvim generacijama profesora koji su nakon osnutka Pedagoškoga fakulteta (danas Filozofskoga) u Rijeci (1978. godine) s već stečenim doktoratom znanosti prešli na tu visokoškolsku instituciju. Prije zaposlenja na Fakultetu radila je u riječkim osnovnim školama (1962. – 1964.) te u Pedagoškoj gimnaziji / Gimnaziji „Vladimir Nazor“ / Centru za kadrove u obrazovanju i kulturi. Na tadašnji Filološki odjel Pedagoškog fakulteta dolazi 1980., kada je izabrana u znanstveno-nastavno zvanje docenta i predaje predmet Srpska i crnogorska književnost na studiju Hrvatskoga ili srpskoga jezika i književnosti. Na Pedagoškom, danas Filozofskom fakultetu u Rijeci napredovala je sve do redovitoga profesora u trajnom zvanju, a u mirovinu odlazi 2002. godine.

Devedesetih godina, kada u Hrvatskoj dolazi do reforme studija jugoslavenskih književnosti te nastaju studiji Hrvatskoga jezika i književnosti, na riječkoj kroatistici Mirjana Strčić koncipira i predaje dva predmeta, i to obavezni predmet Hrvatska književnost u prožimanju s drugim književnostima te izborni Hrvatska književnost Istre i kvarnerskog prostora. Osim toga, predavala je i Hrvatsku književnost 19. stoljeća. Omiljena među studentima, predavala je s istinskim žarom i motivirala studente za svoje predmete, a bila je mentorica brojnih diplomskih radnji.

Rođena je u učiteljskoj obitelji, u Velikom Gaju u Vojvodini 26. listopada 1937. godine. Svoje školovanje počinje u Iloku, gimnaziju završava u Bačkoj Palanci, a 1962. diplomirala je hrvatski ili srpski jezik i jugoslavenske književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Udajom za Petra Strčića 1961. seli se u Rijeku, gdje ostaje četrdeset godina, nakon čega zbog obiteljskih okolnosti seli u Zagreb.

Doktorat znanosti Mirjana Strčić stekla je 1980. godine iz područja humanističkih znanosti, polja filologije na Filozofskom fakultetu u

(Foto: mr. sc. Branko Kukurin)

Mirjana Strčić (1937. – 2018.)

Zagrebu na temu "Hrvatska preporodna književnost u Istri" (povjerenstvo: prof. dr. sc. Miroslav Šicel, prof. dr. sc. Nikola Milićević i prof. dr. sc. Milan Crnković). Već tema doktorske disertacije upućuje na uže područje koje Mirjani Strčić postaje glavna istraživačka preokupacija – književnost Istre i kvarnerskoga prostora u 19. i 20. stoljeću, o čemu je napisala niz znanstvenih članaka, knjiga, recenzija, osvrti i novinskih prikaza. Građa koju je često prva istražila u arhivima i knjižnicama daje joj osnovu za drugačiju interpretaciju i valorizaciju istarskih i kvarnerskih pisaca, što nitko prije nje nije učinio na taj način. Temeljitom analizom, potom i sintezom mijenja dotad uvriježeni stav u književnoj povijesti o istarskim preporodnim piscima kao epigonskim i zakašnjelim književnim pojavama u odnosu na matičnu književnu struju u 19. stoljeću. Naime, ona smatra da je razvoj hrvatske književnosti u Istri i kvarnerskom području u 19. i početkom 20. stoljeća atipičan te da to

književno naslijeđe treba adekvatno vrednovati uvažavajući specifičnosti društvenoga razvoja (Istra pripada austrijskom dijelu Habsburške Monarhije), te posebice s obzirom na produljeno trajanje hrvatskoga narodnog preporoda.

Svoja je istraživanja objedinila u knjigama *Istarska beseda i pobuna 1 i 2 (Istarska beseda i pobuna. Knj. I. – Istarska naklada, Pula, 1984., str. 1-223; Istarska beseda i pobuna. Knj. II. – Istarska naklada, Pula, 1985., str. 1-181)*. Prva knjiga donosi reinterpetaciju opusa pojedinih pisaca temeljenu na obuhvatnim istraživanjima periodičkih publikacija, arhivske građe te korespondencije, a druga je monografski tekst o hrvatskoj književnosti Istre od 1870. do 1914. godine. Citiramo ocjenu istaknutog književnog povjesničara Miroslava Šicela o tim knjigama: „Tek s ovim knjigama suvremenosti se našoj otkriva činjenica koliko je zapravo jedan značajan dio hrvatske književnosti ostao nezapažen književnopovijesnim zapisima naših kritičara i povjesnika literature. Iz desetak rasprava skupljenih na jednome mjestu odjedanput spoznajemo kako se tijekom 19. i dijelom 20. stoljeća u Istri i kvarnerskim otocima razvijala, postojala i nastajala jedna književnost, niz književnih imena koje gotovo da književna povijest i nije registrirala, osim što je, tek usput, samo neke spomenula, a samo određene pojedince, izvučene iz konteksta njihova djelovanja, nešto više osvijetlila. Nema sumnje da je fenomen narodnog preporoda u tom zapadnom hrvatskom području dosta kompleksniji i atipičniji u svom razvoju od onog središnjeg na čelu s Gajem, jer se borio od samog početka za hrvatsku, a ne slavensku opciju, a zbog političkih se specifičnih prilika pojavio s ozbiljnim zakašnjenjem pa je, možda, i to jedan od razloga što se, uglavnom, našao na margini naših istraživanja. To je više značajan ovaj prolog Mirjane Strčić koji ne samo da obogaćuje spoznaje o istarskim, prije svega, književnim i kulturološkim intencijama u posljednjih stotinu i više godina prije konačnog sjedinjenja s Hrvatskom, nego – istodobno – pokazuje u kojoj mjeri uz različitosti postoji i pupčana veza s matičnom hrvatskom književnosti – od samog početka“ (*Fluminensia* 6/1-2 /1994/, str. 165-166).

Knjige koje objedinjuju autoričina istraživanja pjesništva (*Istarska pjesmarica. Antologija hrvatskog pjesništva Istre XIX. i XX. stoljeća. Knj. I. – Čakavski sabor, Pula, 1989., str. 1-204. Uvodna rasprava: Hrvatsko*

pjesništvo Istre XIX. i XX. stoljeća, str. 7-41, i *Istarska pjesmarica. Antologija hrvatskog pjesništva Istre XIX. i XX. stoljeća*. Knj. II. – Čakavski sabor, Pula, 1989., str. 1-263) također su temeljna djela koja antologijski okupljaju najvažniju čakavsku i štokavsku pjesničku produkciju tog područja. Uvodna studija donosi autoričinu periodizaciju temeljenu na drugačijem pristupu promatranom korpusu i jedina je koja tako usustavljuje pjesništvo Istre te donosi osobni književnopovijesni pristup i sintezu tog pjesništva.

Posebna tema koju Mirjana Strčić otvara jest sudjelovanje svećenika u hrvatskom narodnom preporodu u Istri, što je obradila u knjizi *Temelji književne epohe. Svećenici u hrvatskom narodnom preporodu Istre i Kvarnerskih otoka* (Istarsko književno društvo "Juraj Dobrila" i Novinsko-nakladničko poduzeće Glosa, Pazin-Rijeka, 1994., str. 1-205). Udio svećenstva u cjelokupnoj hrvatskoj književnosti neopravdano je zanemaren, a upravo su svećenici nerijetko bili jedini pronositelji hrvatskog identiteta koji se ogleda u njihovim tekstovima, ali i u živoj riječi kojom su djelovali u svome narodu. Ovom knjigom brojni svećenici koji su djelovali u preporodnom razdoblju u Istri dobivaju mjesto koje im zaslužen pripada te je njihova djelatnost vrednovana i time našla mjesto u književnopovijesnim razmatranjima. Tom kontekstu pripada i njezina koautorska knjiga *Život i djelo dr. Ivana Črnčića (1830. – 1897.)* (Povijesno društvo otoka Krka, Krk – Dobrinj, 1997., str. 1-97).

Spomenimo i zanimljivu koautorsku (s Petrom Strčićem) knjigu *Hrvatski trolist Istre: Laginja, Mandić, Spinčić* (Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1996., str. 1-124) koja na zanimljiv način prezentira djelovanja druge generacije istarskih preporoditelja apostrofiranih u naslovu knjige. Dok P. Strčić donosi biografske i povijesnopolitičke odrednice njihova djelovanja, M. Strčić daje temeljit uvid u njihovu književnu djelatnost.

Naveli smo samo one knjige kojima je Mirjana Strčić dala izniman književnopovijesni prinos regiji u kojoj je živjela i djelovala. Ne umanjujemo time važnost ostalih njezinih knjiga (*Careva pisma iz Liburnije. Izbor iz korespondencije Viktora Cara Emina s Rikardom Katalinićem Jeretovim*, Čakavski sabor, Žminj, Narodno sveučilište Opatija, Dometi, Rijeka i dr., Opatija – Rijeka, 1970., str. 1-58; *Pisma Petra I. Petrovića Njegoša*, Arhiv Hrvatske, Zagreb, 1990., str. 1-69, koautor dr. Danilo Klen;

(Foto: mr. sc. Branko Kukurjin)

Mirjana i Petar Strčić

Kritička ogledanja. Srpske i crnogorske književne teme, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 1991., str. 1-142), kao i knjigâ koje je priredila ili uredila. Treba spomenuti i stotinjak znanstvenih i stručnih članaka u periodičkim publikacijama u kojima Mirjana Strčić najvećim dijelom tematizira književnost Istre, kvarnerskoga područja te šire hrvatsku književnost, uz teme iz srpske i crnogorske književnosti. Tijekom rada na Filozofskom fakultetu bila je voditeljica više znanstvenih projekta, sudjelovala je na

brojnim znanstvenim i stručnim skupovima, bila je članica više uredništava, a za svoj rad nagrađena je Nagradom grada Rijeke za 1991. godinu.

Svojim je proučavanjima književnosti Istre i kvarnerskoga područja, inače pomalo marginaliziranoga segmenta u povijesti hrvatske književnosti, učinila znakovit iskorak i tu regiju uvela u cjelinu povijesti hrvatske književnosti.

Prof. dr. sc. Mirjana Strčić preminula je Zagrebu 13. rujna 2018. godine. Pokopana je 15. rujna 2018. na groblju u Krasu na otoku Krku.

Ines SRDOČ-KONESTRA